

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

4. 3. 2024. – 8. 3. 2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 11. 3. 2024. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
4. 3. 2024. – 8. 3. 2024.

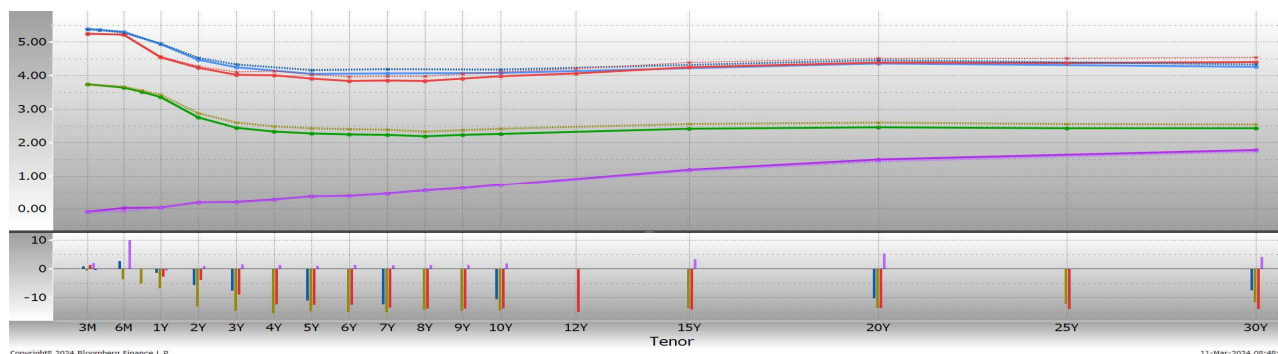
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	1.3.24	-	8.3.24	1.3.24	-	8.3.24	1.3.24	-	8.3.24	1.3.24	-	8.3.24
2 godine	2,89	-	2,76	4,53	-	4,47	4,29	-	4,25	0,19	-	0,20
5 godina	2,43	-	2,28	4,16	-	4,05	4,03	-	3,91	0,37	-	0,39
10 godina	2,41	-	2,27	4,18	-	4,07	4,11	-	3,98	0,72	-	0,74

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	1.3.24	-	8.3.24
3 mjeseca	3,777	-	3,779
6 mjeseci	3,673	-	3,635
1 godina	3,450	-	3,386

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krivulje prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 8. 3. 2024. (pune linije) i 1. 3. 2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa prikazana je razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone prošle sedmice su u značajnoj mjeri korigovani na niže duž cijele krivulje. Prinosi njemačkih obveznica smanjeni su za 13 do 15 baznih poena, a prinosi italijanskih obveznica smanjeni su između 17 i 31 bazni poen, najviše na srednjem i krajnjem dijelu krivulje. Izražen pad prinosa dugoročnijih italijanskih obveznica doveo je do smanjenja razlike između desetogodišnjih njemačkih i italijanskih obveznica na nivo od oko 131 bazni poen, što je najniže u posljednje više od 2 godine.

Prošlog četvrtka (7. marta) održana je sjednica na kojoj je **ECB četvrti put, u skladu s očekivanjima, zadržala nepromijenjene sve tri ključne kamatne stope**. Članovi UV ECB-a ponovili su da će zadržavanje ovog nivoa troškova posuđivanja „dovoljno dugo značajno doprinijeti“ povratku rasta potrošačkih cijena na ciljanih 2%. Predsjednica Lagarde izjavila je da definitivno postoji usporenje inflacije, ali da ona i njene kolege nisu trenutno „dovoljno sigurni“ da bi smanjili kamatne stope. Dodala je da im je očigledno potrebno više dokaza i više detalja, te da znaju da će ovi podaci doći u narednih nekoliko mjeseci, odnosno da će znati „malo više u aprilu i mnogo više u junu“, što je na tržištu, zajedno sa revidiranim prognozama inflacije, prihvaćeno kao signal da bi prvo smanjenje kamatnih stopa moglo uslijediti na sjednici u junu. Nakon sjednice, nekoliko članova UV-a ukazalo je na juni kao najvjerovatniji mjesec kada bi moglo uslijediti prvo smanjenje kamatnih stopa ECB-a.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja zasnovan je na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. CBBiH ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

ECB je objavila nove prognoze na ovoj sjednici, prema kojima su **očekivanja inflacije za ovu godinu smanjena. Sada se očekuje da će ciljani nivo inflacije od 2% biti dostignut u 2025. godini.** Istovremeno, smanjene su prognoze rasta BDP-a za tekuću godinu.

Tabela 3: ECB prognoze BDP-a i stope inflacije za eurozonu

	2024. godina	2025. godina	2026. godina
BDP - najnovija prognoza	0,6%	1,5%	1,6%
BDP - prognoza iz decembra	0,8%	1,5%	1,5%
INFLACIJA - najnovija prognoza	2,3%	2,0%	1,9%
Inflacija - prognoza iz decembra	2,7%	2,1%	1,9%

Njemački Ifo institut smanjio je ekonomske prognoze zemlje za ovu godinu zbog slabe potrošnje i visokih kamatnih stopa, te sada očekuje samo blagi rast BDP-a od 0,2%. BDP Njemačke je na kraju prošle godine smanjen, a očekuje se da će ponovo biti smanjen u I kvartalu ove godine, što bi moglo dovesti zemlju u tehničku recesiju. Ipak, sa padom kamatnih stopa i inflacije, očekuje se da bi se do polovine ove godine BDP mogao oporaviti. Istovremeno, Ifo očekuje da se stopa inflacije ove godine smanji na 2,3% sa 5,9% iz 2023. godine, a dodatni pad na 1,6% očekuje se u 2025. godini.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	MAR	-10,6	-10,5	-12,9
2.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	JAN	-8,1%	-8,6%	-10,7%
3.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G)	JAN	-6,6%	-4,4%	-8,6%
4.	Proizvođačke cijene – Italija (G/G)	JAN	-	-14,0%	-20,5%
5.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.)	FEB	50,0	50,2	48,4
6.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	FEB	48,9	49,2	47,9
7.	BDP – EZ (Q/Q) final.	IV kvartal	0,0	0,0%	-0,1%
8.	BDP – Italija (Q/Q) final.	IV kvartal	0,2%	0,2%	0,2%
9.	BDP – Grčka (Q/Q)	IV kvartal	0,5%	0,2%	-0,1%
10.	Maloprodaja – EZ (G/G)	JAN	-1,3%	-1,0%	-0,5%
11.	Potrošnja stanovništva – Nizozemska (G/G)	JAN	-	0,3%	0,3%
12.	Trgovinski bilans – Francuska (u milijardama EUR)	JAN	-	-7,39	-6,42
13.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	JAN	21,0	27,5	23,3
14.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	JAN	-6,0%	-6,0%	6,6%
15.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	JAN	-4,8%	-5,5%	-3,5%
16.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	JAN	1,8%	0,8%	0,5%
17.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	JAN	-	0,1%	0,8%
18.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	JAN	-	-2,3%	-6,7%
19.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	JAN	-	-2,8%	0,1%
20.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G)	JAN	-	-0,6%	-1,4%
21.	Zaposlenost – EZ (Q/Q) final.	IV kvartal	0,3%	0,3%	0,2%
22.	Stopa nezaposlenosti – Irska	FEB	-	4,2%	4,5%
23.	Promjena broja nezaposlenih – Španija (u '000)	FEB	-	-7,5	60,4

SAD

Objavljivanje ekonomskih podataka u SAD-u protekle sedmice, prvenstveno vezanih za uslužni sektor i tržište rada, učvrstilo je očekivanja tržišnih učesnika u vezi sa smanjenjem kamatnih stopa Fed-a sredinom godine, a što je uticalo na smanjenje prinosa američkih državnih obveznica duž cijele krivulje. Fokus protekle sedmice bio je na izlaganju predsjednika Fed-a, Powella, pred Predstavničkim domom i Kongresom SAD-a. Powell je naglasio da Fed ne predviđa smanjenje referentne kamatne stope sve dok ne stekne veće povjerenje u održivost dostizanja ciljanog nivoa

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

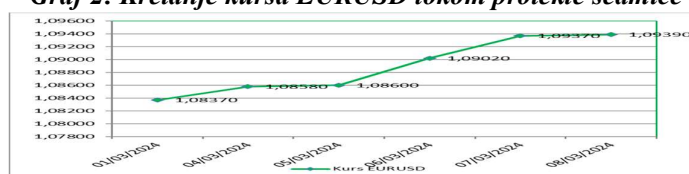
Navedeni pregled kretanja zasnovan je na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. CBBiH ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

inflacije od 2%. Dodao je da će vjerovatno biti prikladno početi povlačiti ograničenja monetarne politike u nekom trenutku ove godine, te da je referentna kamatna stopa vjerovatno na svom vrhuncu za ovaj ciklus. Takođe je upozorio na rizike povezane s preranim ili prebrzim smanjenjem kamatnih stopa, kao i s prekasnim ili premalim. Powell je takođe istakao da će američki regulatori vjerovatno napraviti „široke i materijalne“ promjene u planovima koji zahtijevaju od velikih banaka da drže veći kapital, što bi označilo veliku pobjedu zajmodavca na Wall Streetu. Istovremeno, predsjednik Fed-a iz Mineapolisa, Kashkari, izjavio je da očekuje da će Fed smanjiti kamatne stope dva puta ili potencijalno samo jednom tokom 2024. godine, ali je naglasio da još nije finalizirao prognoze za predstojeći sastanak Fed-a. Objavljen je i Fed-ov izvještaj o stanju u privredi SAD-a, poznatiji kao „Beige Book“, u kojem je navedeno da je ekonomija zabilježila blagi rast od početka godine, dok su potrošači pokazali veću osjetljivost na rastuće cijene. Članica FOMC-a, Bowman, izrazila je relativno „jastrebovski“ stav napominjući da ekonomija SAD-a nije u tački u kojoj bi Fed trebalo da smanji kamatne stope, ali je napomenula i da se dalja restriktivna monetarna politika ne može isključiti. Prema prognozama investicione banke Evercore Inc., Fed će vjerovatno početi sa smanjivanjem kamatnih stopa početkom ljeta.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Trgovinski bilans (u milijardama USD)	JAN	-63,5	-67,4	-64,2
2.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	1. mar	-	9,7%	-5,6%
3.	ISM indeks uslužnog sektora	FEB	53,0	52,6	53,4
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	2. mar	216.000	217.000	217.000
5.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	24. feb	1.880.000	1.906.000	1898.000
6.	ADP indeks promjene broja zaposlenih	FEB	150.000	140.000	111.000
7.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	FEB	51,4	52,3	52,5
8.	Kompozitni PMI indeks (final.)	FEB	51,4	52,5	52,0
9.	Stopa nezaposlenosti	FEB	3,7%	3,9%	3,7%
10.	Promjena zaposlenih nefarmerski sektor	FEB	200.000	275.000	229.000
11.	Promjena zaposlenih privatni sektor	FEB	165.000	223.000	177.000
12.	Promjena zaposlenih prerađivački sektor	FEB	7.000	-4.000	8.000
13.	Fabričke porudžbine	JAN	-2,9%	-3,6%	-0,3%
14.	Porudžbine trajnih dobara F	JAN	-6,1%	-6,2%	-0,3%
15.	Potrošački krediti (u mlrd USD)	JAN	10,0	19,45	0,92

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,0837 na nivo od 1,0939.

VELIKA BRITANIJA

Tržište Velike Britanije tokom protekle sedmice bilo je fokusirano na usvajanje novog budžeta. Britanski kancelar, Hunt, u srijedu je predstavio „Budžet za dugoročni rast“ Velike Britanije koji ima za cilj smanjenje poreza, dok se konzervativna Vlada priprema za predstojeće opšte izbore. Usvojeni budžet obuhvatio je smanjenje doprinosa na nacionalno osiguranje za 2% (za 27 miliona radnika). Date promjene u budžetu biće djelimično nadoknadene ukidanjem poreskog režima nerezidentima i povećanjem drugih poreza, te produženjem poreza na neočekivani prihod proizvođačima nafte i gasa, za 12 mjeseci. Pored toga, domaće dionice dobile su podsticaj odlukom koja omogućava investiranje dodatnih 5.000 GBP za individualne štedne račune, koji mogu ulagati u dionice Velike Britanije. Kancelarija za budžetsku odgovornost predviđa da će ekonomski rast u 2024. godini biti 0,8%, nešto više od 0,7% očekivanih u novembru. Očekuje se da će inflacija u prosjeku iznositi 2,2% u 2024. godini (prethodno očekivano

3,6%). Potrošnja će se realno povećati za 1% godišnje, sa fokusom na produktivnosti NHS (Nacionalne zdravstvene službe).

Nakon što su objavljeni podaci o broju zaposlenih u nefarmerskom i privatnom sektoru u SAD-u u petak, tržišna očekivanja smanjenja kamatnih stopa BoE i ECB povećana su, što se reflektovalo i na pad prinosa na obveznice duž cijele krivulje. Fokus finansijskog tržišta Velike Britanije je trenutno usmjeren na objavljivanje podataka o radnim mjestima i platama koje se očekuje 12. marta, dok bi signali neujednačenih plata mogli uticati na smanjenje očekivanja promjene monetarne politike BoE.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Broj registracija novih auta (G/G)	FEB	-	14,0%	8,2%
2.	PMI indeks uslužnog sektora F	FEB	54,3	53,8	54,3
3.	Kompozitni PMI indeks F	FEB	53,3	53,0	52,9
4.	PMI indeks građevinskog sektora F	FEB	49,0	49,7	48,8

Tokom protekle sedmice, GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,8565 na nivo od 0,8508. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,2655 na nivo od 1,2858.

JAPAN

Tržište u Japanu protekle sedmice je iščekivalo izjavu guvernera Uede i objavljivanje podataka o inflaciji u Tokiju, kao i izlaganja predsjednika Fed-a. Indeks Nikkei 225 u ponedjeljak je po prvi put povećan iznad psihološkog nivoa od 40.000, bilježeći nove rekordne vrijednosti zahvaljujući rastu tehnološkog sektora. Vlada želi da pokrene tradicionalnu praksu koja se sastoji u tome da velike firme vrše pritisak na male dobavljače da snize cijene. Japanski diplomata, Kanda, predviđa rast kamatnih stopa na 1,9% sa 1,1%. Ministar finansija, Suzuki, konstatovao je, suprotno nedavnim izvještajima, da Vlada ne razmatra proglašenje kraja deflacije. Bivši zvaničnik BoJ, Yamamoto, smatra da će BoJ vjerovatno biti potrebno 9 godina da normalizuje svoj bilans. Zvaničnik najveće banke u Japanu (Mitsubishi UFJ Financial Group Inc) izjavio je da je neophodno ukinuti negativne kamatne stope još u martu, dok svop tržište smatra da su šanse za takav razvoj događaja 50. Unija UA Zensen objavila je da rani rezultati njihovih razgovora pokazuju da su radnici osigurali prosječan rast plata od 6,7%, što je najviši rast od kada je ova unija osnovana 2013. godine. Guverner Ueda istakao je da povećavanje kamatnih stopa ne bi ukinulo kvantitativne olakšice i ne bi značilo da monetarni uslovi više ne podržavaju ekonomiju. Naredni sastanak BoJ zakazan je za 18. i 19. mart, a Reuters prenosi da je sve veći broj kreatora monetarne politike BoJ koji zagovaraju ukidanje negativnih kamatnih stopa.

Tabela 7: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indkatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Kapitalna potrošnja (G/G)	4. kvartal	2,8%	16,4%	3,4%
2.	Monetarna baza (G/G)	FEB	-	2,4%	4,8%
3.	Inflacija u Tokiju (G/G)	FEB	2,5%	2,6%	1,8%
4.	PMI uslužnog sektora F	FEB	52,5	52,9	53,1
5.	PMI kompozitni F	FEB	50,3	50,6	51,5
6.	Zarade radnika (G/G)	JAN	1,2%	2,0%	0,8%
7.	Potrošnja domaćinstava (G/G)	JAN	-4,1%	-6,3%	-2,5%
8.	Tekući račun (u mlrd JPY)	JAN	-330,4	438,2	744,3
9.	Trgovinski bilans (u mlrd JPY)	JAN	-1.483,2	-1.442,7	115,5
10.	Vodeći indeks P	JAN	109,7	109,9	110,5
11.	Koicidirajući indeks P	JAN	110,2	110,2	116,0

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 162,68 na nivo od 160,86. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 150,12 na nivo od 147,06.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja zasnovan je na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. CBBiH ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

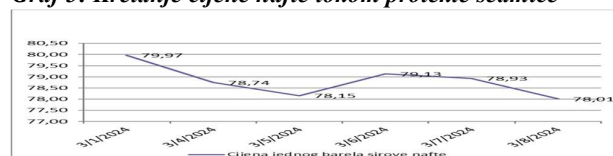
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak iznosila je 79,97 USD (73,79 EUR).

Početkom sedmice, cijena ovog energenta zabilježila je smanjenje, nakon što je OPEC+ potvrdio očekivano produženje dobrovoljnog smanjenja proizvodnje od ukupno 2,2 miliona barela dnevno do kraja II kvartala. U utorak je cijena nafte nastavila bilježiti smanjenje jer su zabrinutost zbog kineskog plana za rast ekonomije i neizvjesnost u vezi s tempom smanjenja kamatnih stopa u SAD-u nadmašili izgleda nestabilnijeg tržišta zbog kontinuiranog ograničavanja ponude OPEC+. Analitičari prognoziraju da će globalna potražnja za naftom dostići vrhunac od 106 miliona barela dnevno 2029. godine, te da će postepeno opadati tokom 2030-ih. Potrošnja benzina će pasti za skoro 12 miliona barela dnevno između 2023. i 2040. godine. Cijena nafte zabilježila je rast nakon što je EIA objavila da je rast zaliha sirove nafte u prošloj sedmici (1,37 miliona barela) bio manji od očekivanja (2,7 miliona barela). Osim toga, pojačane su tenzije oko Crvenog mora jer je američki zvaničnik potvrdio da je vjerovatno bilo smrtnih slučajeva u napadu na brod u Adenskom zaljevu. S druge strane, kineski Sinopec pozvao je Vladu da podrži projekte za iskorištavanje nafte iz škriljaca uz povlaštenu poreski tretman i finansijsku pomoć, navodeći složenost eksploatacije zbog geoloških ograničenja u poređenju sa američkim. Kuvajt je saopštio da je globalna potražnja za naftom jaka i da tržište ove godine izgleda relativno uravnoteženo. Krajem sedmice objavljena je vijest da je China National Offshore Oil Corporation otkrila novo naftno polje u Južnom kineskom moru i da ima dokazane rezerve nafte i gasa od ukupno 102 miliona tona ekvivalentne nafte.

Na zatvaranju tržišta u petak, cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 78,01 USD (71,31 EUR). Cijena nafte je smanjena u odnosu na prethodnu sedmicu za 2,45%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

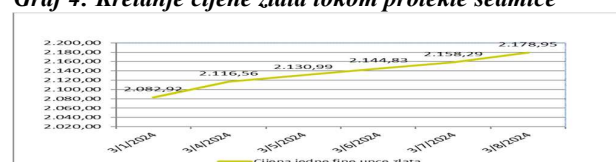

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak, cijena jedne fine unce zlata iznosila je 2.082,92 USD (1.922,04 EUR).

Tokom protekle sedmice, cijena zlata imala je tendenciju rasta, te je nastavila da bilježi rekordno visoke nivoe. Neizvjesnosti u vezi s globalnom ekonomijom i špekulacije o ranom smanjenju kamatnih stopa doprinijele su rastu cijene ovog plemenitog metala početkom sedmice. Istovremeno, potražnja za zlatom pojačana je nakon objavljivanja pojedinih pokazatelja koji su ukazali da se ekonomija SAD-a hladi, dok su znaci recesije u Evropi i Japanu, zajedno sa prognozama rasta iz Kine, uticali na potražnju ovog plemenitog metala kao sigurnog utočišta. World Gold Council je objavio da su centralne banke u januaru dodale 39 tona zlata globalnim rezervama. Turska (12t) je bila najveći kupac, a slijede Kina (10t), Indija (9t), Kazahstan (6t), Jordan (3t) i Češka (2t). Prodaja je bila relativno ograničena na Rusiju (-3t). Zlato je osjetljivo na očekivanja kretanja kratkoročnih kamatnih stopa u SAD-u, u smislu da niže stope imaju tendenciju da podignu cijenu zlata, koje nema prinos. Smanjenje prinosa američkih državnih obveznica i deprecijacija USD uticali su na nastavak rasta cijene zlata na rekordno visoke nivoe i tokom sredine sedmice. Narodna banka Kine objavila je da je u januaru, 16. mjesec zaredom, dodala zlato u svoje devizne rezerve. Zlato u polugama koje drži Narodna banka Kine poraslo je za otprilike 390.000 trojnih unci prošlog mjeseca, što rezultira ukupnim nivoom od 72,58 miliona trojnih unci, a što je ekvivalentno iznosu oko 2.257 tona. Na rast cijene zlata uticalo je i izlaganje predsjednika Fed-a pred Predstavničkim domom i Kongresom SAD-a, u kojem je navedeno da će Fed vjerovatno smanjiti kamatne stope u ovoj godini, ali da čekaju da budu više uvjereni da se inflacija kreće prema ciljanom nivou. U petak je cijena zlata, nakon objavljivanja podataka sa tržišta rada u SAD-u, nastavila bilježiti rekordan rast.

Na zatvaranju tržišta u petak, cijena jedne fine unce zlata iznosila je 2.178,95 USD (1.991,91 EUR). Cijena zlata je u protekloj sedmici zabilježila rast od 4,61% na sedmičnom nivou.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja zasnovan je na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. CBBiH ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.